

Жигон – бити спреман

“Јутрос сам имао осамнаест годи-на, а сада сам стар колико свет. Кад прођу још сто година, сви ћемо бити истога доба старости. Одлазим у ноћ, и носим тајну у срцу.” (Б. Шо)

Тајне свога срца Стево је носио на длану и бориле су се између себе да буду разоткривене. Многе су се одале “блуду” живота, нагоги живота. Оне које нису то учиниле остале су недостојне тог длана који их је носио и нудио све: љубав, нежност, понос, патњу, самилост, додир... али и поуку и грдњу и покоју псовку, и претњу и грубост... То срце је Стево знао да стегне својим рукама и није му дао ни да живи ни да мре.

“Послушан и покоран човек не може бити ни добар ни милосрдан, јер доброта је ствар убеђења, а не испуњење дуга, који намеће догма. А милосрђе тражи одлучно, а не смирено срце” – овако је говорио Стево. Паметан, брз, маштовит, неустрашив, радан, нежан и оштар, борбен, свадљив, неуморан, исцелитељан, човекољубив, мужеван, леп, плах, дружеван, поштен, храбар.

Стево Жигон – мој Хамлет, мој Черкун, мој редитељ у “Пигмалиону” Шоа, “Варварима” Горког, у “Младићу” Достојевског, у “Злим дусима” Достојевског, у “Хамлету” Шекспира.

Стево Жигон, глумац и редитељ, један од мојих учитеља, човек са којим сам се на сцени и ван ње изванредно разумевала, без проблема и са великим проблемом. Почесто би рекао када нешто добро урадим на проби: “Сунце моје!”, а када, по мени, нешто буде добро, а по њему не, онда не бисмо данима говорили. Часови неспоразума су били не празан ход, него затишје пред олују, прочишћење ваздуха, прочишћење идеја. Паднеш, а неко неће да те подигне, кажњава те кобајаги, а када ти пружи руку и подигне те, е, то је био дар правог уметника. То су били тренуци лепоте стварања, вазнесења на сцени. Волела сам ту Стевину строгост и нежност коју је имао спрема глумца и као редитељ и као партнер.

Глумац и редитељ који је многим генерацијама младих глумаца, када је почео да режира, давао изванредне прилике да уче занат, да искажу свој таленат. Бар њих педесетак је имало прилике да у мањим и већим задацима уче од њега етику, рад и ред на сцени и ван ње. Препознавали смо Стевину љубав према нама, тада младим глумцима жељним рада и љубави, без које ниједан глумац не стасава у правог уметника. Стево нас је са великим жаром учио занату глуме, јер глума јесте један велики занат. То су били најлепши часови глуме, а ми можда нисмо били свесни да је то у ствари школа, да смо радећи учили. А радили смо много, са истим жаром са којим нас је Стево учио. Многи од нас постали су значајна имена нашег позоришта.

Глумац је сам себи редитељ. Када се у послу нађу глумац и редитељ, то је прави посао. Велики глумац и редитељ Мата Милошевић би говорио: “Ја као редитељ само гледам глумца и одабирам његова решења, сложим своје мисли и идеје и деси се представа”. Ми-слим да је тако и Стево Жигон тражио решења за свој глумачки и редитељски пут и за глумце са којима је радио. Оно што је најбитније у раду на представи са свим њеним учесницима – глумцима, костимографима, сценографима, техником која води представу – имао је велику љубав, потребу да помогне свима, а то се, наравно, њему узвраћало само, по природи давања и узвраћања. Једноставно, помагао би глумцу, електричару, тонцу, гардероберу, обућару кројачу, власуљару – свима који чине представу. Сви су га волели, поштовали, јер су распознавали његову људскост. Никада није био самозадовољан, већ задовољан ако бисмо сви урадили посао како ваља. То је био и то јесте Стево Жигон – друг, мати, отац у представи, нашој заједничкој муци у тражењу лепоте. Сва наша путовања возом, аутобусом, авионом, ма

којим превозом – у Софију, Букурешт, Требиње, Љубљану, Париз, Маутхаузен, Зрењанин, Нови Сад, Москву... била су радост. Није дозвољавао да се неко мучи, а да он у тој муци не учествује. Зато је Стево Жигон посебан човек у нашем послу. Као у дечијој игри, до краја нема победника, нити поражених. Он никада никог није убеђивао, једноставно је говорио. Ако је било супротних мишљења борио се за своје мишљење-па, ко победи. Није се дружио са неистомишљеницима, али је увек имао осећај опраштања када би га они нападали. И онда би био сам, са својим идејама, и страсно веровао у истинитост онога што ради, мисли, предлаже другима. То уопште не значи да је мислио да је у праву. Напротив, имао је особину да “пропусти” оне који нису били са њим у сагласју. Пустио их је низ воду, а он је ишао уз воду. Тај тешки “пливачки маратон” трајао је од његове ране младости до последњег даха. И тај последњи дах је било кретање. Кренуо је у шетњу, обуо ципеле, а тај велики дах му је дошапнуо да су храбри људи срећни! Да страх од смрти покреће људе и да је тог тренутка он изабраник који није тражио много, али је добио све!

Сваки дан његовог живота била је непрестана борба са “злим дусима”, и зато је распознавао добро овог света, и добро је распознавао муку људи око себе да досегну лепоту живљења. Био је спреман да свакога тренутка узвиси човека, на сцени или у свакодневном животу. Човек, друг коме си могао рећи све – од болова у стомаку, или срцу, до немоћи да решиш неку сцену; пред ким си могао да плачеш, да се радујеш, са ким си могао да се посаветујеш, да затражиш праву реч, добру реч. Човек са којим си био сигуран да се нећеш плашити мрака, “нечистих сила”. Просто, давао је снагу људима са којима је живео и радио.

Побеђивао је последњих година све “страхове”, а победити страх значи победити смрт. Стево је победио све – он је са нама на сцени, улици, у башти, у кафани, на нашим путовањима, у возу... У Југословенском драмском позоришту, у Народном позоришту, у Београдском драмском позоришту, у Атељеу 212, на Ади, на Неви, Сави – на свим рекама које је препливао узводно, добио највећу награду – орден Храбрости. Зато је Стево срећан човек!

Удахнуо је живот, не само својим ликовима, него ликовима свих глумаца који су га окруживали на сцени. Глумци који су са њим радили, узвраћали би му речима Шекспира: “Кад пријатеља имаш опробана, челичном алком за срце га вежи”&Љуот;. Тај пријатељ био је Стево Жигон!

Ово је мала похвала у име свих, мислим, нарочито на тада младе глумце, у част једном великом глумцу и редитељу Стеви Жигону.

Моја Клара, Ана Черкун, Марија Лебјаткина, Ана Андрејевна, Офелија, призивају Шекспира:

“Ево рузмарина,
то је за успомену,
Молим те, драги, сећај ме се ти.
Ево, дана и ноћи за љубавне мисли
Ево мирођије за вас и кандилке.
Ево рутвице за вас,
А ево је и за мене,
Назовите је трава милости недељне.
О, ви морате своју рутвицу
Носити из другог разлога.
Ево красуљка.
Дала бих вам љубичица,
Али су све увеле кад је мој
Отац умро...!
Јер драги мој, мени
је све весеље...